

HRADNÉ MÚZEUM VO FILÁKOVE

Hlavná ul. 14., 986 01 Filákov

Správa o činnosti HMF v roku 2011

I. Riadenie organizácie, organizačné a personálne zabezpečenie

Hradné múzeum vo Filákově vzniklo v roku 2007. Je príspevkovou organizáciou, ktorá je svojim rozpočtom zapojená na rozpočet mesta Filákově od začiatku r. 2008. Na svoju činnosť môže používať aj výnosy z podnikateľskej činnosti v rozsahu oprávnenia schváleného zriaďovateľom.

Hlavná činnosť HMF sa člení na dve oblasti:

a, Vedecko-odborná a dokumentačná činnosť – HMF má mikroregionálne vlastivedné zameranie s užšou špecializáciou na dokumentáciu histórie filákovského hradu a dejín mesta Filákově s dôrazom na vývoj miestneho priemyslu

b, Hospodársko-správna činnosť HMF.

Priemerný evidenčný počet zamestnancov (prepočítaný) bol v roku 2011 – 6,3: z toho vo fyzických osobách k 31. 12. 2011 – 1 kurátor - etnológ (riaditeľ) a ďalší zamestnanci v kumulovaných funkciách: 1 dokumentátor, grafik a informatik; 0,75 lektor, pokladník a vedúci registratúrneho strediska; 1 lektor a dokumentátor; 1 knihovník, správca objektov, múzejný pedagóg a lektor; 1 účtovník, mzdový účtovník a administratívna sila; 0,25 upratovačka. Problémy s odbornosťou personálu naďalej pretrvávajú. Kurátormi zbierok boli v r. 2011: riaditeľ, archeologička zamestnávaná formou dohody v mesačnom časovom rozsahu zodpovedajúcom úväzku 0,2 a lektor-dokumentátor po absolvovaní školenia. Jeden z kmeňových sprievodcov HMF bol zamestnávaný stále sezónne len počas trvania hlavnej turistickej sezóny na 0,50 úväzku. Takéto hromadné kumulovanie odborných a obslužných funkcií neprispieva kvalite vykonávania zverených úloh, ale za daných podmienok fungovania je jedinou možnou alternatívou. Jeden zo zamestnancov je stále počítačovo negramotný.

Nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času väčšiny pracovníkov kvôli víkendovým službám na hrade znemožňuje konanie spoločných pracovných porád a sťažuje kontaktnú komunikáciu medzi zamestnancami. Kancelárie sú pritom v troch objektoch vzdialených od

seba 200 metrov. Múzeum malo problémy po personálnej stránke, inštitúcii stále chýba reštaurátor s potrebným odborným vzdelaním a minimálne jeden odborný pracovník (archeológ), ktorého miesto je vymedzené aj v organizačnej štruktúre zamestnancov HMF.

Cez Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci zabezpečovalo HMF absolventskú prax trom absolventom na Fil'akovskom hrade. Od 1. 5. 2011 do 31. 10. 2011 pracovali ako informátori-dozorcovia v priestoroch Bebekovej bašty. Pomocou národného projektu úradu práce „Podpora zamestnanosti uchádzačov o zamestnanie – príspevok na podporu udržania zamestnancov s nízkymi platmi“ boli zamestnávaní dvaja mladí kolegovia - vyššie spomínaný dokumentátor-grafik-informatik a knihovník-správca objektov-múzejný pedagóg-lektor.

II. Ochrana zbierkového fondu a zverených budov

Pričlenením Mestskej knižnice vo Fil'akove a Novohradského turisticko-informačného centra k HMF sa začal riešiť havarijný stav v depozitároch múzea vo dvore Mestského vlastivedného múzea. Predmety vedené v Registračnej knihe a v Prírastkovej knihe sú ale naďalej skladované pre nedostatok vhodných priestorov v spoločných miestnostiach. Hradné múzeum vo Fil'akove nemá vlastnú konzervátorskú resp. reštaurátorskú dielňu a inštitúcia ani nemá možnosť zamestnávať odborníka s patričným vzdelaním. Jednoduché konzervačné práce vykonáva správca budov pod dohľadom odborných pracovníkov. Časť depozitárov múzea vo dvore Mestského vlastivedného múzea (bývalá telocvičňa vo dvore Vigada) je podľa statického posudku z roku 2008 v živote nebezpečnom stave (prehnité stropné trámy, široké trhliny na stenách). Keďže možný pád budovy ohrozuje aj okolité nehnuteľnosti súkromných majiteľov, zamestnanci Oddelenia výstavby, životného prostredia a stratégie rozvoja MsÚ vykonali prehliadku budovy. Potrebná asanácia bude vykonaná v závislosti od finančných možností vlastníka v nasledujúcom období.

Inštitúcia zabezpečila v r. 2011 dodávateľské zreštaurovanie troch vzácných zbierkových predmetov: dvoch anjelov zreštauroval akademický maliar Árpád Mézes zo Želiezoviec. Implementáciou úspešného projektu „Komplexné reštaurovanie troch polychrómovaných sakrálnych barokových a neobarokových drevených sôch pre účely novej stálej expozície HMF“, podaného do grantového systému MK SR, sa podarilo komplexne zreštaurovať dve značne poškodené sochy adorujúcich anjelov pre účely pripravovanej stálej expozície Mestského vlastivedného múzea zo zaniknutého starého kostola v obci Šurice (ruky s odlomenými prstami, končatiny boli odmontované, polychrómia bola skrakelovaná). Olejomalbu znázorňujúcu Františka Koháryho z prvej polovice 19. stor. dala inštitúcia

zreštaurovať z vlastných prostriedkov. Odborný zásah vykonal reštaurátor Mgr. Miroslav Janšto z Vidinej. Obraz sa zreštauroval v súvislosti s pripravovanou výstavou „Pamiatky Koháryovcov a Coburgovcov od Tekova po Gemer“.

Vybavenosť priestorov HMF elektronickým protipožiarnym systémom (EPS) a elektronickým zabezpečovacím systémom (EZS) v r. 201:

	Plocha [m²]: Stav 2010	Plocha [m²]: Stav 2011	EPS:	EZS:
Expozičné priestory:	226,00	226,00	áno	áno
Výstavné priestory:	331,95	447,21	častočne	áno
Depozitárne priestory:	98,41	127,50	nie	áno
Pracovne:	79,49	79,49	nie	áno
Iné priestory:	315,45	315,45	nie	častočne
Spolu:	1 051,30	1195,65		

V roku 2011 sa vedenie HMF intenzívne venovalo odbornému riadeniu rekonštrukčných prác v Mestskom vlastivednom múzeu - zabezpečovanie múzejnej informačnej a výstavníckej techniky, dohľad nad stavebnou realizáciou. Rekonštrukcia budovy prebiehala v rámci implementácie úspešného projektu Regionálneho operačného programu „Rekonštrukcia a modernizácia pamäťovej a fondovej inštitúcie – udržateľné využitie HMF“. Komplexne obnovené priestory sa odovzdali návštevníkom z príležitosti osláv 60. výročia založenia filákovského múzea v septembri 2011. Nakúpené informačno-komunikačné technológie – dotykové monitory, elektronický informačný audio systém riadený infračervenými spúšťačmi, výkonné počítače na multimedialne prezentácie – budú využívané v plánovanej stálej expozícii, ktorá bude zameraná na prezentáciu histórie mesta po roku 1682 a miestneho priemyslu. K dokončeniu modernizácie múzejnej budovy prispelo HMF financovaním tepelnej izolácie zadnej steny budovy z vlastných prostriedkov.

Rekonštrukčné práce prebiehali v predmetnom roku aj na strednom hrade. S finančnou podporou MK SR sa zrealizovala ďalšia etapa záchrany NKP Filákovský hrad. Došlo k prepojeniu múru niekdajšej hradnej kaplnky a Bebekovej bašty a konzervovala sa torzálna architektúra nad tzv. javiskom stredného hradu.

III. Akvizičná činnosť (nadobúdanie zbierkových predmetov), odborná evidencia, revízia zbierkového fondu

Komisia na tvorbu zbierok HMF zasadala v r. 2011 dvakrát, zbierky HMF sa rozšírili o 712 nových prírastkov (6.015 kusov), z toho bolo 438 (5.368 kusov) získaných kúpou, 3 (3 kusy) darom a 271 (539 kusov) prevodom. Celkový zbierkový fond obsahoval ku koncu roka 2011 7.405 kusov zbierkových predmetov vedených pod 1581 prírastkovými číslami. Ďalšia časť zbierok prevzatých od právneho predchodcu inštitúcie, Mestského vlastivedného múzea, je stále vedená v Registračnej knihe HMF.

Odbor:	Prírastky spolu:		Kúpa:		Dar:		Prevod:	
	prír. č.:	ks:	prír. č.:	ks:	prír. č.:	ks:	prír. č.:	ks:
Archeológia	50	116	0	0	0	0	50	11
História	194	472	5	5	2	2	187	465
Etnografia	2	2	1	1	1	1	0	0
Spoločenské vedy spolu	246	590	6	6	3	3	237	476
Geológia	25	184	25	184	0	0	0	0
Mineralógia	239	3423	239	3423	0	0	0	0
Paleontológia	202	1818	168	1755	0	0	34	63
Prírodné vedy spolu	466	5425	432	5362	0	0	34	63
PRÍRASTKY SPOLU:	712	6015	438	5368	3	3	271	539

V roku 2011 bola dokončená akvizícia slovansko-avarských archeologických nálezov z Prše. Z Registračnej knihy HMF sa do kmeňových zbierok previedla mimoriadne vzácna Lakatosova pozostalosť, pozostávajúca hlavne z archíválií k histórii mesta Fiľakovo a blízkeho okolia od 17. storočia po 1945 (písomnosti fiľakovského čizmárskeho cechu, futbalového klubu FTC z prvých desaťročí existencie, voskové odtlačky pečatidiel obcí z okolia Fiľakova z 19. stor. atď.), archeologické nálezy bielej stredovekej keramiky z územia mesta Fiľakovo i pôvodná paleontologická zbierka fiľakovského múzea. Prírodovedné zbierky sa obohatili nákupom anorganickej zbierky - pozostalosti P. Pisáka z Bušínec, nákup bol podporený grantovým systémom Ministerstva kultúry SR. Prírodovedné zbierkové predmety z oblasti geológie, mineralógie, petrografie, paleobotaniky a paleozoológie určil a spracoval Mgr. Csaba Tóth, Phd., zamestnanec Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici.

V predmetnom roku sa revízia zbierkového fondu nekonala (v súlade s múzejným zákonom). Dary súkromných osôb (obyvateľov mesta) boli z dôvodu hromadnej akvizície prírodnín presunuté na ďalšie zasadnutie Komisie na tvorbu zbierok. Do kmeňových zbierok sa darované predmety dostali preto iba v počte 3. Všetky nové akvizície boli chronologicky

spracované v dokumentačnom systéme ESEZ a 59 zbierkových predmetov bolo odborne skatalogizovaných. Inštitúcia postupuje na poli druhostupňovej evidencie veľmi pomaly jednak kvôli nedostatku odborného personálu a na druhej strane kvôli hromadne kumulovaným funkciám zamestnancov. Situáciu sa snaží HMF preklenúť presnými popismi zbierkových predmetov v prvostupňovej evidencii. Katalogizáciu vykonávali v roku 2011 iba riaditeľ, lektorka na hrade mimo sezóny a archeologička zamestnávaná sezónne na dohodu.

V prvom polroku sa dokončilo preradenie a elektronické spracovávanie položiek knižnice niekdajšieho Mestského múzea do odborného knižničného fondu HMF a katalogizácia historického knižničného fondu. Celkový počet kníh v elektronicky evidovanej odbornej knižnici HMF vedenej v programe KIS MASK ku koncu roka: 2.129. Knižničné jednotky sú označené čiarovými kódmi a informácie o knižnici sú on-line prístupné cez internetovú stránku Slovenskej národnej knižnice.

IV. Expozičná a výstavná činnosť, pohyb zbierok

Na základe rozhodnutia Mestského zastupiteľstva sa inštitúcia počas roka 2011 vrátila k osemmesačnej turistickej sezóne. Hrad bol otvorený od 1. januára do 15. novembra od pondelka do nedele (7 dní v týždni) od 10.00 do 18.00.

Stála archeologicko-historická expozícia v Bebekovej bašte bola v r. 2011 čiastočne reinstalovaná. Exponáty sa zo spodného podlažia presunuli na druhé podlažie. Na spodnom podlaží bašty bola z príležitosti Noci múzeí otvorená nová paleontologická stála expozícia pod názvom „Pamiatky skamenelého života v okolí Fiľakova“. Kurátorom expozície je Mgr. Csaba Tóth, Phd., zamestnanec Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici. Vystavené exponáty pochádzajú zo zbierok HMF, Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici, SNM – Prírodovedného múzea v Bratislave a SNM – Múzea bábkarských kultúr a hračiek v Modrom Kameni. Tvorcom rekonštrukčných kresieb pravekých zvierat k paleontologickej expozícii bol Mgr. František Mráz, riaditeľ miestnej Základnej umeleckej školy.

Zbierkové predmety HMF boli použité na paleontologickej expozícii a aktuálnych výstavách HMF, na výstavách Palóckeého múzea v Balassagyarmate (drevorezby Z. Kovácsa), Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici (fajky) a Galérie Limes v Komárne (socha Madony z Fiľakovských Biskupíc).

V roku 2011 sa v priestoroch HMF konalo spolu 7 výstav na celkovej ploche 834 m²:

Názov výstavy:	Autori:	Miesto inštalácie:	Trvanie:	Pôvodnosť:	Odbor:	Plocha:
Ludové umenie historického Novohradu	Mgr. Attila Agócs, Gábor Illés, Mgr. Michaela Sabóová	Hrad – Bebekova veža, 4. a 5. podlažie	18. 3. 2011 - 31. 8. 2011	v spolupráci	etnografia	232
Súčinnosť – együttHATás – výstava filakovských výtvarných umelcov	Kolektív múzea	Mestské vlastivedné múzeum	12. 9. 2011 - 25. 11. 2011	v spolupráci	dejiny umenia	138
Stredoveká kuchyňa v archeologických nálezožoch	PhDr. Klára Fúryová, PhDr. Adrián Vallašek	Bebekova bašta - 5. podlažie	13. 9. 2011 - 15. 11. 2011	prevzatá	archeológia	116,00
Pamiatky rodov Koháryovcov a Coburgovcov od Tekova po Gemer	Mgr. Attila Agócs	Bebekova bašta - 4. podlažie	13. 9. 2011 - 15. 11. 2011	v spolupráci	história	116
Výstava rómskeho výtvarného umelca Lászlóa Barnu zo Salgótarjánu	László Barna	Galéria Mestského vlastivedného múzea	16. 9. 2011 - 15. 10. 2011	prevzatá zo zahraničia	dejiny umenia	47
1920 – 1938 Filakovo - Fülek	Mgr. Attila Agócs, Gábor Illés	galéria Mestského vlastivedného múzea	4. 11. 2011 - 17. 2. 2012	vlastná	história	47
Hrad svetov V. – medzinárodný artfoto festival	András Tóth	Mestské vlastivedné múzeum	1. 12. 2011 - 15. 2. 2012	prevzatá zo zahraničia	dejiny umenia	138
						834

Celková návštevnosť hradu a stálych expozícií od vzniku HMF:

	2008	2009	2010	2011
Fil'akovský hrad a expozícia	16.542	20.332	16.441	18.915
Expozícia a výstavy Mestského múzea	789	2.532	792	567 (po rekonštrukcii bola otvorená iba od 12. 9. 2011)
Hrad a expozície spolu	17.331	22.864	17.233	19.482

Vývoj návštevnosti a výnosu zo sprístupňovania hradu za posledných päť rokov:

	2007	2008	2009	2010	2011
Celková návštevnosť	x	16.542	20.332	16.441	18.915
Platiaci návštevníci	10.900	14.342	13.828	14.123	14.156
Výnos	11.285,93 €	17.734,- €	20.467,40 €	21.001,90 €	23.551,00 €

Do konca turistickej sezóny 2007 spravovalo hrad VPS Fiľakovo. O neplatiacich návštevníkoch hradu z tohto obdobia nie sú k dispozícii bližšie informácie. Do počtu 4.759 neplatiacich návštevníkov sú zarátaní všetci návštevníci do 6 rokov a nad 70 rokmi (podľa platného cenníka), hostia mesta (delegácie, členovia súborov vystupujúcich v meste), návštevníci podujatí HMF s voľným vstupom - vernisáže výstav a Noc múzeí, a podľa osobitnej dohody s vedením OZ Koháry aj návštevníci hlavného nedeľňajšieho programu Historických hradných hier, ktorí mali po prenajatí areálu občianskym združením voľný vstup na hrad počas trvania podujatia (v rámci marketingu inštitúcie). Študenti škôl, ktorí si zakúpili ročné permanentky z kultúrnych poukazov MK SR, sú v počte 2.197 započítaní raz ako platiaci a pri ostatných návštevách ako neplatiaci. Výnosy generované využívaním kultúrnych poukazov nie sú vykázané v príjmoch získaných zo vstupeniiek, sú zahrnuté medzi finančné prostriedky získané zo štátnych grantových systémov pri prehľade projektov.

Krátkodobé výstavy realizovalo HMF v r. 2011 kvôli prebiehajúcej rekonštrukcii budovy Mestského vlastivedného múzea predovšetkým na 4. a 5. poschodí Bebekovej bašty a od septembra aj vo všetkých priestoroch Mestského vlastivedného múzea. Pri zabezpečovaní výstav spolupracovala inštitúcia s nasledujúcimi partnermi: Novohradské múzeum a galéria - Lučenec, Gemersko-malohontské múzeum - Rimavská Sobota, Palóc Múzeum - Balassagyarmat, Reholá menších bratov františkánov – kláštor Fiľakovo, Múzeum vo Svätom Antone, Štátny archív Banská Bystrica, Slovenské banské múzeum – Banská Štiavnica, SNM-Archeologické múzeum – Bratislava, SNM-Etnografické múzeum – Martin, Tudás Központ Egyesület /HU/, Ménes-patak Menti Települések Térésfejlesztő Egyesülete /HU/. HMF zorganizovalo k výstavám „Ludové umenie historického Novohradu“ a „Stredoveká kuchyňa v archeologických nálezoch“ 39 múzejnopedagogických dielní, ktorých sa zúčastnilo 900 študentov. Programy a dotazníky pripravili: Gábor Illés a Marian Mesiarik.

HMF spolupracovalo aj na príprave výstavy usporiadanej z príležitosti 60. výročia vzniku gymnázia s vyučovacím jazykom maďarským vo Fiľakove v priestoroch Vigada.

V. Vedecko-výskumná, metodická a prednášková činnosť

V r. 2011 riešilo HMF štyri vedecko-výskumné úlohy:

Názov úlohy:	Riešitelia:	Trvanie:	Odbor:	Výstup:
História Fiľakovského hradu	Mgr. Attila Agócs	2008 - dlhodobá úloha	história	monografia
Výskum dolného hradu	Mgr. Viktória Tittonová	2011 – dlhodobá úloha	archeológia	článok v odbornej tlači
Ľudové umenie severného Novohradu	Mgr. Attila Agócs	2011 – dlhodobá úloha	etnografia	scenár
Výskum prelamovanej figurálnej drevorezby v okolí Fiľakova	Gábor Illés	2011 – dlhodobá úloha	etnografia	akvizícia

Výskum dolného hradu vykonávali dodávateľsky zamestnanci Vysunutého pracoviska Archeologického ústavu Slovenskej akadémie vied (SAV) vo Zvolene. Mgr. Tittonová spolupracovala na výskume ako zamestnankyňa HMF a bola aj spoluautorkou výskumnej správy.

Riaditeľ HMF plnil aj úlohy predsedu Klastra pohraničných hradov, ktorý bol založený z iniciatívy inštitúcie v roku 2010 a bol na valnom zhromaždení Zväzu múzeí na Slovensku zvolený za člena celoštátneho predstavenstva ZMS. Múzeum poskytovalo odbornú pomoc študentom i odborníkom, priebežne prebiehali odborné konzultácie: k vysokoškolskej seminárnej práci v počte 2, k bakalárskej práci: 1, k dizertačnej práci 1, k odbornej publikácii: 3. Inštitúcia zabezpečovala vykonávanie povinnej archeologickej praxe: 3 (dvaja študenti Trnavskej univerzity a študent budapeštianskej univerzity ELTE) a zabezpečenie múzejnej praxe vysokoškolským študentom: 4. Zamestnanci (Agócs, Tittonová) vypracovali spolu 3 odborné štúdie, 2 články do odbornej tlače a 1 vedecko-popularizačný článok.

A, Vedecká konferencia organizovaná múzeom:

"Pamiatky rodov Koháryovcov a Coburgovcov od Tekova po Gemer" – konferencia k 280. výročiu úmrtia posledného fiľakovského hradného kapitána Štefana Koháryho II. a k 60. jubileu založenia fiľakovského múzea - Fiľakovo, Mestské vlastivedné múzeum, 13.-14. 9. 2011. Cieľom múzea bolo prepojenie doteraz dosiahnutých výsledkov archívneho, pamiatkarského, historického a literárnohistorického výskumu formou vzájomného oboznámenia sa s najnovšími informáciami týkajúcimi sa života najvýznamnejších dejateľov spomínaných rodín a dokumentácie hnuateľných a nehnuteľných pamiatok, ktoré dané rodiny zanechali za sebou v regiónoch od Tekova po Gemer. Na podujatí vystúpilo dvanásť prednášateľov zo Slovenska a z Maďarska, ktorí zastupovali nasledujúce organizácie: Štátny archív v Nitre - pobočka Levice, Maďarská heraldická a genealogická spoločnosť – Budapešť,

Debrecínska univerzita - Filozofická fakulta, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre - Filozofická fakulta, Kultúrny spolok Zsigmonda Móricza – Nyíregyháza, Univerzita ELTE Filozofická fakulta – Budapešť, Katolícka univerzita Petra Pázmánya Filozofická fakulta – Piliscsaba, Novohradské župné združenie múzeí – Salgótarján a Múzeum vo Svätom Antone. Účastníci konferencie sa zúčastnili študijnej cesty po stopách Koháryovcov na trase od Fiľakova po Čabrad'.

Konferencia bola súčasťou osláv 60. výročia založenia fiľakovského múzea. Trojdňové oslavy sa začali slávnostným odovzdaním zrekonštruovanej budovy Mestského vlastivedného múzea na Hlavnej ulici. Na vernisáži výstavy šiestich miestnych umelcov – József Jacsmenyík, Péter Kovács „Garp“, František Mráz, Jana Bialová, Gábor Koós a Géza Németh – usporiadanej z tejto príležitosti pod názvom „Súčinnosť“ vystúpila fiľakovská džezová hudba Botos Pál Band. Spomienková slávnosť sa konala v rámci vernisáže výstavy "Pamiatky rodov Koháryovcov a Coburgovcov od Tekova po Gemer" v Bebekovej bašte. Ďakovný list za zásluhy pri zakladaní fiľakovského múzea odovzdal riaditeľ HMF Jurajovi Győrymi, ďakovný list za zásluhy na poli uchovávaní fiľakovských múzejných zbierok PhDr. Ladislavovi Szakóovi. Pamätný list in memoriam bol udelený Jozefovi Klindovi st., Jozefovi Drenkovi st. a RNDr. Zoltánovi Molnárovi za zásluhy pri zakladaní fiľakovského múzea – pamätné listy prevzali synovia zakladateľov. V rámci podujatia sa konal krst novej knihy RNDr. Jozefa Klindu pod názvom „V tieni vyhasnutých sopiek“.

B, Špecializované podujatie:

Slovensko-maďarský psychologický tréning na riešenie etnických konfliktov pre stredoškóľakov "V porozumení" - na príkladoch historických udalostí 19. a 20. storočia, Szanda (MR), 24.-25. 9. 2011 – organizovaný v spolupráci s Knižnicou TEMI zo Salgótarjšanu s grantovou podporou Nadácie otvorenej spoločnosti z Bratislavy. Tréning na tému tolerancia, komunikácia a medzikultúrne porozumenie, spoločné tvorivé dielne, šikovnostná a vedomostná súťaž, koncert slovenskej a maďarskej ľudovej hudby s vyučovaním ľudových piesní v oboch jazykoch, diskusia o konfliktných bodoch spoločnej histórie, psychodramatická hra o spoločných dejinách vedená profesionálnym facilitátorom. Zapojené inštitúcie okrem projektových partnerov: sedem stredných škôl (3 zo SR a 4 z MR) z miest Lučenec, Fiľakovo, Salgótarján, Szécsény, Balassagyarmat.

C, Aktívna účasť na konferenciách a seminároch organizovaných inou inštitúciou:

1. Vedecká konferencia Národopisnej spoločnosti Slovenska a Ústavu etnológie SAV pod názvom "Regióny Slovenska v etnologických a kultúrno-historických súvislostiach", Detva, 27. 5. 2011, prednáška Attila Agócs: „Gyula Fábíán – výskumník maďarského ľudového umenia severného Novohradu“
2. Konferencia "Odklíňanie hradov a zámkov" – organizátor: Žilinský samosprávny kraj, Bytča, 23. 6. 2011, prednáška Attila Agócs - Valéria Budaiová: "Fiľakovský hrad - obnova a rozvoj"
3. Medzinárodná konferencia "Mosty, ktoré spájajú", Fiľakovo – Mestské vlastivedné múzeum, 4. 11. 2011, prednáška: Attila Agócs "Línia/e pohraničných hradov - referát z oboch strán hraníc"
4. Konferencia Etnologickej sekcie Zväzu múzeí Slovenska a Slovenského národného múzea v Martine pod názvom "Dokumentácia 2. polovice 20. storočia a súčasnosti", Martin, 8. 11. 2011, prednáška Attila Agócs "MaDok-program – sieť na dokumentáciu súčasnosti v Maďarsku"

D, Iná prednášková činnosť zamestnancov HMF:

Prednášky organizované OZ Koháry vo Fiľakove v priestoroch MsKS (Klub) - v mesiacoch november a december 2011. Štyri prednášky študentom miestnych škôl k histórii Fiľakova - Attila Agócs (účastníci: 4 x 120 študentov).

VI. Kultúrno-vzdelávacia a edičná činnosť, propagácia, spolupráca a styk s verejnosťou

Na hrade sa konali dve vlastné špecializované podujatia HMF: Palócka Veľká noc a Noc múzeí a galérií. Podujatie „Palócka Veľká noc“ bolo usporiadané v spolupráci s OZ Pro Gaudio a ďalšími miestnymi OZ a inštitúciami: OZ Rodná zem, MO Csemadok, OZ Nomád, Skautský zbor Istvána Koháryho, OZ Rakonca, Rímskokatolícka farnosť - Fiľakovo, NTIC, Banya Klub, Centrum voľného času Iuvenes, OZ Oppidum Fileck, OZ Koháry, ZPO Geopark Novohrad-Nógrád. Podujatia sa zúčastnilo 1.190 návštevníkov.

Štvrtý ročník Noci múzeí na fiľakovskom hrade, pripravený v spolupráci so ZPO Geopark Novohrad-Nógrád, priniesol návštevnostný rekord (viac ako 1.400 návštevníkov za štyri hodiny). Jednotlivé prednášky a atrakcie boli rozložené na rôzne body hradu. Bol to prvý pokus o opätovné „zabývanie“ priestorov a ruín fiľakovskej pevnosti. V rámci vernisáže

novej paleontologickej expozície sa sprístupnila aj jediná zachovaná kazemata dolného hradu. V podzemnej miestnosti sa konala prednáška o paleontologických náleziskách z okolia Fiľakova (RNDR. Ľudovít Gaál) a premietal sa film v rámci prvej spoločnej prezentácie členov Klastra pohraničných hradov. Stredný hrad oživil vďaka koncertu ľudovej hudby Folt zo Salgótarjánu, vedeckej prednáške Vulkanologickej skupiny budapeštianskej univerzity ELTE pod názvom „Vulkán-show“ a ohňovej show skupiny Flagrans Saltatio z Bratislavy. Ukážky remeselníckych majstrov – čipkárka z Kalinova, výrobca ľudových hudobných nástrojov z Turíčiek a ľudový rezbár z Balassagyarmatu – spestrili výstavu o ľudovom umení Novohradu v Bebekovej bašte.

HMF bolo aktívnym spoluorganizátorom viacerých podujatí konajúcich sa na hrade a v podhradí: Tábor Geoparku Novohrad-Nógrád (hlavný organizátor ZPO Geopark Novohrad-Nógrád), Historické hradné hry (OZ Koháry), Týždeň kultúry Rómov v Novohrade (OZ INFO ROM). V prípade podujatí Palócke dni (hlavný organizátor MsKS Fiľakovo) a Tábor skrášľovania hradu (OZ Oppidum Fileck) prispela inštitúcia aj finančne. S Mestským kultúrnym strediskom spolupracovalo HMF aj pri zabezpečovaní vystúpenia Divadla Józsefa Kármána z Lučenca v priestoroch Vigada.

V hradnom areáli sa formou prenájmu zrealizovali v r. 2011 dve podujatia (Fiľakovské historické hradné hry – OZ Koháry, Týždeň kultúry Rómov v Novohrade – OZ INFO ROM). Externým organizátorom ďalších piatich podujatí bol poskytnutý hradný areál bezplatne (Gulášový festival – SMK, Deň geoparku - ZPO Geopark Novohrad Nógrád, Medzinárodný deň Rómov – OZ INFO ROM, Novohradský medzinárodný folklórny festival a Palócke dni – MsKS Fiľakovo).

V r. 2011 pokračovalo HMF vo zvyšovaní propagačných aktivít týkajúcich sa hradu a podujatí v hradnom areáli v spolupráci s NTIC. E-mailom sa rozosielali pozvánky širokému okruhu záujemcov. Komunikácia s médiami prebiehala osobne i formou tlačových správ pripravovaných riaditeľom HMF a rozosielaných širokému okruhu predstaviteľov printových a elektronických médií, i informačných portálov. HMF pravidelne spolupracovalo s tlačovými agentúrami a médiami: Kam do mesta, Gömöri Hírlap, Új Szó, Rekus, Szabad Újság, Nógrád Megyei Hírlap, Fiľakovské zvesti – Füleki Hírlap, Pátria Rádió, Rádio Regina, Rádio Fókusz, TV LocAll, Duna TV, STV2 - vysielanie v maďarskej reči. Informácie o aktivitách HMF sa objavili aj v médiách: Slovak Spectator, Pravda, Obecné noviny, Plus 1 deň, Hospodárske noviny, Egri TV, MTV, Kossuth Rádió, Európa Rádió, Slovesný rozhlas. Vlastnú internetovú stránku HMF ešte neotvorilo, zamestnanci sa však venovali pravidelnej

aktualizácii údajov na podstránkach HMF na webstránkach www.filakovo.sk, www.muzeum.sk a www.museum.hu a aktualizácii stránky podujatia Palócka Veľká noc: www.palochusvet.szm.sk.

HMF pokračovalo aj v aktivitách na poli „web2 marketingu“. Okruh virtuálnych "priateľov" inštitúcie na Facebooku dosiahol ku koncu roka 2011 približne 1800 osôb, čím vznikla ďalšia plocha šírenia informácií o podujatiach organizovaných na hrade. Inštitúcia spolupracovala s OZ Koháry pri zabezpečovaní propagácie Fiľakovských historických hradných hier. Počet pozvánok rozoslaných e-mailom (direct mailing) za rok: 1.677, počet článkov publikovaných v regionálnej a miestnej tlači za rok: 23, v tlači s celoštátnou pôsobnosťou za rok: 20, v zahraničnej tlači: 2, v elektronických médiách (TV a rozhlas): 36.

VII. Granty a dotácie

Na rok 2011 bolo v prvom polroku vypracovaných 7 projektov, z nich bolo 5 úspešných – schválená dotácia spolu: 24.049,- €

1. "Víkend zmierenia: V porozumení - slovensko-maďarský tréning na riešenie etnických konfliktov" - spoločný grantový program Nadácie otvorenej spoločnosti z Bratislavy (OSF) a nadácie Nyílt Társadalom Alapítvány z Budapešti (OSI), ktorý funguje pod názvom „Podajme si ruky - slovensko-maďarský interkultúrny dialóg“ - schválená dotácia: 2.000,- €

2. "Odkúpenie pozostalosti Pavla Pisáka z Bušínec - zbierka paleontologických nálezov a minerálov" - grantový systém Ministerstva kultúry SR (ďalej MK SR) - schválená dotácia: 1.600,- €

3. „Komplexné reštaurovanie troch polychrómových sakrálnych barokových a neobarokových drevených sôch pre účely novej stálej expozície HMF“ - grantový systém MK SR - schválená dotácia: 5.600,- €

4. „Fiľakovský hrad – záchrana NKP, II. etapa“ - grantový systém MK SR - schválená dotácia: 10.000,- €

5. HMF sa zapojilo do grantového systému MK SR ako prijímateľ kultúrnych poukazov (dotácia formou preplatenia prijatých poukazov) - schválená dotácia: 4.849,- €

Vedenie inštitúcie aktívne spolupracovalo na implementácii projektu, vďaka ktorému Mesto Fiľakovo, ako zriaďovateľ HMF a vlastník budovy, získalo podporu na rekonštrukciu Mestského vlastivedného múzea vo výške: 277.716,92 € z Regionálneho operačného

programu. Z projektu „Rekonštrukcia a modernizácia pamäťovej a fondovej inštitúcie – udržateľné využitie HMF“ sa zrealizovala výmena dvier a okien, izolácia a výmena podláh, rekonštrukcia sociálnych zariadení, ústredného kúrenia a elektroinštalácie vrátane zavedenia nových informačných technológií do múzejnej prezentácie (dotykové monitory, elektronický sprievodca – audioguide) a zabudovania modernej múzejnej osvetľovacej techniky.

VIII. Maloobchodná a zdaňovaná činnosť

Na základe Živnostenského listu č. OŽP-C/2008/00116-2/CR1 vykonáva HMF aj maloobchodnú činnosť. V rámci tejto činnosti sa predávajú rôzne suveníry, ako brožúry, pohľadnice, magnet na chladničku, DVD, CD, knižné publikácie a keramika v miestnosti lektorov v prístavbe Maďarského spoločenského domu.

Vzhľadom na obmedzené finančné prostriedky sa tovar obstarával hlavne formou komisionárskych zmlúv. S cieľom spestrenia ponuky tovaru sa ďalej rozširoval okruh dodávateľov aj tovaru (napr. drevené pohľadnice, kovové kľúčenky, brožúry propagujúce Fil'akovský hrad, trička s logom fil'akovského hradu). V roku 2011 sa z predaja tovaru dosiahli tržby vo výške 3.640,64 Eur. Oproti r. 2010 sa zaznamenal mierny pokles o 266,57 Eur (v r. 2010 boli tržby vo výške 3.907,21 Eur).

Okrem tržieb z predaja tovaru zdaneniu podliehajú aj príjmy z prenájmu (jedná sa o prenájom hradného dvora na koncerty a rôzne iné komerčné podujatia, na komerčné fotografovanie, prenájom plochy na predajné stánky, prenájom kancelárie). V roku 2011 boli príjmy z prenájmu vo výške : 926,- Eur. Oproti r. 2010 sa aj tu zaznamenal mierny pokles o 289,00 Eur (v. r 2010 – príjmy 1.215,00 Eur).

Zdaňované príjmy spolu : 4.568,47 Eur.

Výdavky boli vo výške : 4.016,02 Eur a v nasledovnej štruktúre:

a) spotreba nakúpeného tovaru	2.272,70 Eur
b) ostatné služby	28,60 Eur
c) mzdy (aliquót.časť)	1.159,65 Eur
e) zákonné soc.poist. (aliquót.č.)	425,49 Eur
f) odpisy (registrač.pokladnica)	68,00 Eur
g) kurzové straty	2,88 Eur
h) poplatky (bankové)	58,70 Eur.

Ako zo štruktúry výdavkov vidieť najväčšiu čiastku tvorí spotreba nakúpeného tovaru. Ďalšiu veľmi významnú položku predstavujú mzdy lektorov a zákonné sociálne poistenie (ide

o rozpočítanú alikvótnu čiastku, nakoľko lektori na hrade sú zároveň aj predavačmi v maloobchodnej predajni).

Zisk z maloobchodnej činnosti a z prenájmu sa dosiahol vo výške 552,45 Eur (ešte pred zdanením). Zaplatená daň z príjmov právnických osôb za rok 2011 vo výške 104,66 Eur.

IX. Záver

Koncom roka 2011 boli k Hradnému múzeu vo Filákovke pričlenené ako oddelenia Mestská knižnica vo Filákovke a Novohradské turisticko-informačné centrum. Inštitúcia si zachovala pôvodný názov, ale od 15. decembra 2011 vykonáva popri múzejnej činnosti a ochrane kultúrneho dedičstva aj knižničnú činnosť a poskytuje aj turisticko-informačné služby. Stav, ktorý vznikol v rámci racionalizačných opatrení zriaďovateľa, zhoršuje perspektívy múzea na kvalitné vykonávanie odborných úloh. Doterajší zamestnanci inštitúcie, ktorí už aj pred zlúčením vykonávali hromadne kumulované funkcie, sú zaradovaní aj na vykonávanie úloh dvoch ďalších oddelení. Inštitúcia dostala do správy ďalšie dve budovy, takže od decembra 2011 spravuje okrem hradného areálu, časti Vigada (mestské múzeum s depozitármi vo dvore) aj druhé krídlo budovy, i areál Novohradského turisticko-informačného centra. Desaťčlenný personál spravuje 2,6 hektárové územie v centre mesta a zabezpečuje chod budov s rozlohou vyše 2.000 metrov štvorcových. Posledný kvartál roka bol už poznačený prípravami na reorganizáciu kultúrnych inštitúcií v meste. Vedenie inštitúcie pripravovalo nové základné dokumenty HMF, prevody majetku mesta do správy HMF a zamestnanci sa zapojili aj do revízie knižničného fondu Mestskej knižnice.

Jubilejný rok bol v krátkej histórii HMF opäť úspešný. V dôsledku implementácie projektov, úspešného dokončenia refundačných procesov v súvislosti s projektami realizovanými v predošliých rokoch v rámci programu cezhraničnej spolupráce SR-MR a správnej cenovej politiky inštitúcie a mesta Filákovko (zjednotenie a optimalizácia systému vstupeniek) predstavovali financie získané inštitúciou z externých zdrojov na celkových príjmoch HMF vyše 48%.

Vo Filákovke, dňa 30. mája 2012

Mgr. Attila Agócs
riaditeľ HMF